Analize și opinii

Mircea Arman: Despre impostura în formele cele mai urîte: plagiatul și furtul bunurilor publice la G. Liiceanu și A. Pleșu – cîteva opinii

Acum 15 minutes 8 Vizualizari 15 Timp de citire

Titlul vorbește de la sine despre aventura unei traduceri din Heidegger plagiate în întregime de cuplul Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, pentru că așa începe aventura primei traduceri în limba română a operei fundamentale a lui Heidegger, *Sein und Zeit,* dar și comentariile, luările de poziție și studiile ulterioare.

Furtul lui Liiceanu și Cioabă nu a adus nici măcar o îmbunătățire a primei traduceri a operei heideggeriene în cultura noastră, nemaivorbind de faptul că subsemnatul l-a mai pus pe două coloane cu un alt furt, în anul de grație 1989 în revista *Tribuna*, de această dată din cartea impropriu tradusă sub titlul *Repere pe drumul gîndirii* al aceluiași Heidegger și care, în germană, se numește *Holzwege*. Ce să mai vorbim de furtul G. Liiceanu-A. Pleșu asupra Editurii politice devenită Humanitas și care i-a îmbogățit din banii statului român.

Nu pot să mă opresc să nu devoalez impostura și hoția oriunde s-ar afla ea. Așa am învățat eu de la maestrul meu Anton Dumitriu care mereu îi lua în derîdere pe „marii” corifei ai filosofiei române care nu au

Nu cunoaştem nici o lucrare a d-lui Gabriel Liiceanu sau Andrei Pleșu care să merite a fi numită cercetare filosofică. Scrierile de sorginte literară, de genul jurnalelor şi epistolarelor, apelurilor (care, în opinia noastră, i se potrivesc tocmai autorului ca o mănuşă), sau „certurilor” nu au cum să fie numite „cercetări” filosofice. Genul ieftin de autoreclamă, însoţită de aclamaţiile frenetice ale semidocţilor aplaudaci şi ale anumitor „proferori universitari”(polyhistori?!) unşi cu oblăduirea lui Dej și Ceauşescu, şi care, la rîndul lor, îngroaşă rîndurile semidocţilor, nu fac decît să creeze senzaţia unui autentic gînditor care, în fond, nu este altceva decît egalul unui „miliardar de carton” în „vajnica” economie românească postdecembristă. Nici „*Politropia*” (care „împrumută” inclusiv din manualele de liceu din anii terminali din Germania şi ne referim aici la interpretarea la Caspar David Frieirich dar şi la peratologia veche de cînd lumea şi servită drept noutate absolută şi descoperire proprie) nu este cercetare de tip filosofic. Cu atît mai puţin „*Tragicul*” (cu problema uriașă a furtului capitolului despre Nostos-ul nicasian care vădeşte o reală apetenţă pentru critica culturală [sic!]), asta în cel mai bun caz, dar nicidecum nu poate fi numită cercetare filosofică. Prin urmare, atunci cînd cineva ar vorbi de „filosoful” Liiceanu sau cînd chiar el „se ceartă cu filosofia” pe care şi-o poate asuma doar ca simplu cititor, nicidecum ca şi autor, se creează o falsă imagine, o titulatură ilicită, fapt care, în opinia noastră, ne îndreptăţeşte să-l numim pe Gabriel Liiceanu „filosof de carton”. Și totuși, cred că tupeul de a da lecții în domenii pe care nu le cunoaște, la fel ca și prietenul lui A. Pleșu, i se trage, probabil, de la impostorul și delatorul Petrov, un individ, în opinia mea, analfabet grețos și cu un caracter jegos tipic securistic.

Altfel, ca jurist, sunt extrem de dezamăgit că domnul Liiceanu, procesoman din fire, nu mă acționează în instanță atunci cînd îl opinez că este plagiator și hoț din averea statului, nu de alta dar mi-ar face mare plăcere să-i probez cum se face dreptul și cum se documentează furtul, cum *Editura Politică* dobîndită prin rapt trebuie restituită „in integrum” și că instituțiile statului, respectiv Ministerul de Finanțe prin ANAF, nu își fac datoria de a-i intenta o acțiune în anulare ipochimenului în discuție și a-l obliga să restituie bunul furat și fructele dobîndite. Întrucît chiar dacă răspunderea penală este prescrisă, cea civilă, în cazul în speță, este imprescriptibilă. Trebuie odată oprit atît furtul intelectual cît și cel de bunuri materiale pentru bunul mers al societății, iar fructele dobîndite în cei peste 30 de ani de deținere și exploatare frauduloasă a unui bun al statului român în interes propriu trebuiesc restituite, evident cu dobînzile și penalitățile de rigoare, iar averea lui Gabriel Liiceanu și Andrei Pleșu se impune a fi sechestrată și, ulterior, fructificată de către statul român. Acesta este motivul atacurilor la unul dintre candidații la președinția României, întrucît acești „mari intelectuali și caractere”, care nu au scris nimic important dar au furat pe rupte din averea statului și din munca altora, au coșmaruri (îndreptățite, zic eu) că vor trebui să înapoieze ceea ce au furat și i-a făcut milionari din niște sărăntoci sadea.

Și ca să ne lămurim odată pentru totdeauna cu marea anvergură intelectuală a lui Gabriel Liiceanu, vom relua aici cîteva considerații despre un lichelism intelectual incredibil numit *Despre minciună* (Humanitas, 2006) și despre care am mai scris în paginile acestei reviste. Iată, vom relua părți din textul apărut deja.

Pentru că trebuie să ai, realmente, mult tupeu postdecembrist pentru a te prezenta în faţa cititorului român cu o cărticică-avorton precum cea intitulată pompos *Despre minciună* (Humanitas, 2006), apărută sub semnătura

Cu siguranţă, G. Liiceanu crede că în cultura sau subcultura noastră nu a mai rămas loc pentru nici un cunoscător într-ale antichităţii în afara sa şi că, avînd în vedere prostia generalizată, îşi poate permite să arunce cu lături în ochii cui se nimereşte, confundîndu-ne pe toţi cu „băieţii" analfabeți funcțional de la *Microsoft*, cărora le poate îndruga, fără oprelişti, tot soiul de prostii, vrute şi nevrute.

Numai că, spre ghinionul său, toată această minciună, cu care înfierează omenirea în general şi societatea românească în special, îşi întoarce tentaculele tocmai împotriva sa.

Cu o uşurinţă demnă de un prestidigitator care şi-a trecut, în mod curios şi fără a da explicații nimănui despre cum şi de ce, cea mai importantă editură şi tipografie a ţării „în patrimoniul propriu", G. Liiceanu îşi începe ciudatul discurs despre minciună cu o enormitate: anume, jucînd ping-pong cu anumite concepte-emblemă ale epocii homerice. Mai precis, transpune noţiuni care au un anumit sens în epoca homerică, în epoca platoniciană cînd acestea capătă un cu totul alt sens, ceea ce, *ab ovo*, este o tîmpenie, iar dacă autorul crede că toată lumea înghite aşa ceva, ori ne crede proşti, ori nu ştie că aşa ceva nu este permis, şi, ca şi în „soft", este o operaţiune ilegală.

În primul rînd, autorul încearcă să facă o delimitare teoretică care, conform părerii sale, ar domina mentalitatea epocii homerice, anume: „ecuaţia lui Ahile" şi, mai apoi, (cu referinţă la sec. V i.e.n.) „ecuaţia lui Odiseu" (adică ecuaţia minciunii) care are „valoare fondatoare pentru întreaga lume europeană". Nu e de mirare, întrucît nici nu ne-am fi aşteptat de la altcineva să debiteze o asemenea enormitate care, culmea, este lansată cu titlu de lege sapienţială dar este posibil să se fi gîndit la propria persoană.

Toată această poveste care îmbracă haina unei descoperiri epocale – dar pe care o ştie orice cititor avizat al lui Homer – este bazată pe interpretarea adjectivului *polytropos* pe care îl regăsim la Homer, în *Odysseea* (Cîntul I,1.):

„Spune-mi muză despre bărbatul polytropos"

Giuliana Lanatta[2] traduce termenul prin „*dall' ingegno molteplice*" adică „cu inteligenţă multiplă", Herwig Mahler[3] îl redă prin *wending*, „schimbător", iar Felix Buffière[4] prin sintagma „cu feţe multiple" în sensul de „personalităţi multiple".

Cuvîntul *polytropos* are o arie semantică vastă[5] şi este compus din *poly* care înseamnă mulţi, multe şi *tropos* care este şi el polisemantic însemnînd în principal: „atitudine", „manieră", „mod de a fi al sufletului", „mod de a se exprima", „mod de a gîndi şi de a face", „caracter" etc.

În *Despre minciună*, autorul alege să traducă pe *polytopos* prin mincinos şi versatil. Nu este „găselniţa" șoroșistului G. Liiceanu acest mod de a traduce, însă este tocmai varianta greşită a acesteia. Pornind de la dialogul platonician *Hippias Minor*, acesta, după ce îl cataloghează pe Hippias ca „profesor universitar" (*Op.*

cit., p. 31) „uitînd” că deşi consideraţi profesori de înţelepciune, sofiştii nu puteau fi „universitari” întrucît nu se inventaseră încă universităţile (se gîndea, probabil, tot la propria persoană), traducînd aiurea, a se citi: „în

urmele aceluiaşi dialog, că fiind *polytropotatos* (superlativul lui *polytropos* n.n. M.A.) Ulise este cel mai versatil, în comparaţie cu Ahile care este cel mai viteaz şi cu Nestor care este cel mai înţelept, astfel luînd sensul peiorativ al termenului drept cel adevărat, autorul român îl catologhează pe Ulise drept *mincinos* şi versatil. Adică exact cum este, în opinia mea, G. Liiceanu și prietenul lui A. Pleșu.

Această traducere, luată din dialogul platonician şi pentru care se găseşte o justificare de tip „*ad hominem*” întrucît este redată de Platon şi, prin urmare, este şi genială, mai mult, „fondatoare pentru întreaga lume europeană”, nu are nici un cusur în afara faptului de a fi total falsă! Să nu uităm însă, personajul Socrate care discută cu Hippias în acest dialog nu ia nici o atitudine definită faţă de interpretarea interlocutorului său, *ceea nu incumbă faptul de a fi de acord cu el.*

Mai mult, polemicile în jurul adjectivului *polytropos* şi a personajului Ulysse datează din antichitate, fiind unele dintre subiectele predilecte ale criticilor lui Homer.

Antisthene[6], comentînd sensul termenului *polytropos*, se întreabă retoric: „Ce sã credem? Ulysse ar fi deci necinstit, pentru că el este numit *polytropos*? Nicidecum, Homer îl numeşte aşa […] pentru că este înţelept (σοφος) – *sophos*”. Prin urmare, aşa cum ne spune scoliastul grec, citîndu-l pe Antisthene, Ulysse, cum apare peste tot în *Iliada* şi *Odyssea*, este un înţelept (*sophos*), în sensul antic al cuvîntului, şi nicidecum un mincinos, aşa cum ne spune Gabriel Liiceanu interpretînd incorect şi ilicit termenul *polytropos*.

Ar fi aberant să fim de acord cu o asemenea interpretare (care oricum apare doar o singură dată, la Platon, pusă în gura *sofistului* Hippias, în toate abordările platoniciene, ba chiar stoice şi cinice, Ulysse este catalogat drept înţelept şi virtuos[7]) avînd în vedere toate celelalte epitete pe care i le acordă Homer lui Ulysse în cele două epopei, toate pozitive, ba chiar superlative şi în contradicţie flagrantă cu sensurile de mincinos[8], versatil, făţarnic, sens, repetăm, peiorativ al lui *polytropos*.

Mai mult, *tropos**[9]***, din *polytropos*, trebuie să fie pus în acord cu calificativul de *sophos* dat de Antisthene lui Ulysse, astfel că gîndirea unui asemenea om trebuie că este diferită de gîndirea comună, iar sensul lui *polytropos* ar fi acela de „om cu gîndire multiplă” (G. Lanatta). Prin urmare, gîndirea lui Ulysse nu este versatilă, ci în conformitate cu statutul lui de înţelept grec (*sophos*), ea este diversă şi neobişnuită.

Interpretarea pe care o propunem noi este susţinută de un pasaj din *Odyssea*, unde mulţimea feacilor vine să-l cunoască pe Ulysse:

„Gemeau de oameni treptele de piatră

Si mulţi cătau la fiul lui Laerte

Si nu-şi luau privirea de la dînsul,

Un har de sus Athena-i revărsase

şi alţi înţelepţi din alte civilizaţii[10]. Cei ce vin să îl vadă pe Ulysse vin să vadă eroul-înţelept şi nu mincinosul, făţarnicul, versatilul.

Ulysse nu este „aventurierul mincinos al mărilor" aşa cum vrea să ni-l arate Gabriel Liiceanu şi cum este prezentat copilului de către învăţătoare la şcoala primară, ci înţeleptul al cărui intelect funcţionează „în diverse moduri" (*polytropos*), omul care datorită virtuţilor sale multiple scapă din toate încercările şi nenorocirile.

Acesta este şi sensul pe care îl desprinde Felix Buffière[11] care vede în Ulysse „înţeleptul platonician" şi un „ideal de umanitate"şi nicidecum un mincinos versatil. El este, aşa cum spune chiar Homer, un înţelept (*sophos*) care are putinţa de a sonda zone inaccesibile oamenilor obişnuiţi, forţa sa fiind dată de puterea intelectului.

De aceea, „ecuaţia lui Ulysse", prezentată de G. Liiceanu drept „instilare a minciunii" în cultura şi politica europeană, ne apare, dincolo de aberaţia şi ilicitul ştiinţific de la care porneşte, periculoasă prin speculaţiile şi concluziile false la care ajunge, pentru că, firesc, atunci cînd porneşti de la o premisă falsă şi concluziile nu pot fi decît tot false, cum spune o banală lege a logicii. Nu poţi porni de la o situaţie de fapt care se află doar în mintea ta, pentru ca apoi să tragi concluzii aberante în conformitate cu trăirile şi delirurile proprii. Cu speculaţii şi filosofeme de toată mîna nu poţi avea pretenţii de filosof, cu atît mai mult cu cît nici nu ai scris vreo carte care să aibă ceva în comun cu filosofia întrucît nu te duce mintea pentru asta. Pentru că dacă *Jurnalul de la Păltiniş*, *Epistolarul* şi încă cîteva cărticele care au făcut mult rău tineretului studios din România se cheamă *filosofie,* şi dacă cîţiva intelectuali pensionați spiritual, cîțiva șoroșiști „înguști la minte" sau diferiţi ipochimeni în vîrstă de 30 de ani se considerau „complet idioți" iar la 65 de ani afirmau despre ei înșiși ca sunt tot idioți, dar cu mai multă experiență, ridică osanale unui personaj care se crede „patron al spiritului românesc", atunci nu numai că ne putem lua adio de la ceea ce încă numim spiritualitate românească, dar ne şi merităm, cu prisosinţă, soarta.

În buna tradiţie a autorului, *Despre minciună* (Ed. Humanitas, 2006) se potriveşte perfect, ca şi „renumitul" *Apel către lichele*, caracterului şi atitudinii culturale a d-lui Gabriel Liiceanu. Din punct de vedere cultural, ambele lucrări se încadrează în categoria *fiasco**[12]***, şi, în ciuda evidentelor sale pretenții elitiste, autorul acestor „cărticele" nu poate avea pretenţii nici la recunoaştere (poate doar în rîndul semidocţilor amatori de literatură de salon cu pretenţii sapienţiale) nici la posteritate[13].

Cît despre celălalt mare intelectual, plagiator și caracter, A. Pleșu, cel care emite păreri în domenii în care e necalificat și care i-a făcut cadou *Editura Politică* prietenului și camaradului său întru rele G. Liiceanu, editură pe care a găsit-o probabil în averea ilustrei sale familii, las cititorul să consulte articolele lui Constantin Barbu și Ion Spînu publicate în portalurile *știripesurse.ro*. *activenews.ro* sau *Cotidianul*.

Iar ca paharul să fie pe deplin umplut, cei doi tovarăși, hîrșiți în rele, nu au ratat ocazia să dea lecții politice poporului român, să-i ia la rost pe cei care nu au supt de la Soros, funcții, bani și altele, fără să sesizeze cît

Autor: Mircea Arman

[1] Întrucît expresia în discuție nu intenționează să aducă nici un fel de jignire nimănui, îi sfătuiesc pe indignații de serviciu să se abțină. Așa, mai beșau.

[2] Giuliana Lanatta, *Poetica pre-platonica*, La Nova Italia Editrice, 1963, p, 3.

[3] Herwig Mahler, *Die Auffasung des Dichterberufs im frühen Griechentum bis zur Zeit Pindars*, Ed. Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1963, p. 23-24.

[4] Felix Buffière, *Les Mythes d'Homère et la pensée grecque, Les Belles Lettres*, Paris, 1973, p. 365 – 369.

[5] Vidi, Anatole Bailly, *Dictionaire Grec – Français*, Edition revue par L. Sechan et P. Chantraine, Hachette, Paris, 2000, p. 1601.

[6] *Scholia graeca in Homeri Odysseam*, I, 1, F. Bufière, Op. cit, p. 386. Antisthene a scris mai multe texte despre Homer, dar nu au rămas decît mici fragmente, precum acesta transmis de scoliast.

[7] Noţiunea de virtute avea cu totul şi cu totul alte valenţe în epoca arhaică, a războiului troian, decît în epoca platoniciană.

[8] Într-o splendidă lucrare, *Ulysse ou l'intelligence*, Gallimard, Paris, 1945, Gabriel Audisio arată, cu o multitudine de argumente, evident diferite de ale noastre, de ce este absurd a-l considera pe Ulysse un mincinos.

[9] Vidi supra.

[10] Budha, Zoroastru sau Christ.

[11] F. Buffière, *Op. cit.*, p. 365 – 388.

[12] În aceeaşi categorie se înscriu şi *Jurnalul de la Păltiniş*, *Epistolarul*, *Cearta cu filosofia* (pe care, în opinia mea și a altora, nu a practicat-o niciodată) etc.

[13] Ca autor este limpede că d-l. Liiceanu a ratat orice pretenţie de seriozitate în domeniul filosofiei, ca traducător al lui Martin Heidegger a ratat din nou, întrucît prima traducere a lui Heidegger în limba română (ne referim la *Sein und Zeit*), oricît a încercat să o dobîndească prin justiţie (ceea ce spune ceva despre caracterul său), nu îi aparţine. Nu o spun eu ci cercetători germani, născuți în Germania , precum Julia Richter, și care cunosc cele două limbi. Mai mult, în opinia noastră, traducerea Cioabă – Liiceanu este pastișată, așa cum afirmă și Julia Richter, după traducerea noastră și a lui Dorin Tilinca. A mai spus-o un individ, Viorel Rotilă dar, ca orice român serios, nu are curajul să-și susțină punctul de vedere inițial afirmat. Istoria nu poate fi dată în

judecată și atitudinile progresiste, în care minciuna este considerată adevăr, vor dispărea în neant. La fel ca toată activitatea lui Gabriel Liiceanu. Va rămîne „Humanitas” care, în opinia mea de jurist, a fost furată de la

editor